

Redactiunea

se affia in

Strat'a tragatorului

(Lóvész-uteza), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primesc
decju numai de la correspundintii re-
gulari ai „Federatiuni.“ Scrisori
anonyme nu se publica. Articoli tra-
misi si republished se voru arde si nu-
mai la cerere expresa se retorna.

FEDERATIUNE A

Diurnal politico, literario, commercial si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

B.-Pest'a, 31 Jan. 12 Fauru 1874.

Vedindu dissolutiunea partitei Diana si nepotinti'a ministerului Szlávyanu, nimene nu se indoia, ca situatiunea actuale in scurt trebue se primesca deslegare, noi avuram antai pre-simtiu, carui-a si dederam expressiune intr'unul d'in nri tr. ca deslegarea va urma dupa reintorcerea imperatului d'in calatoria sa de la Petropole. Aceasta prevedere primesce consistinta prin im-patasirea, ce dñariu ung. „Magy Politika“ face in nr. seu de eri, dñandu ca scirea i vine d'in cercuri bine informate despre situatiune. Dupa acesta scire, ministrul pres. Szlávy si va cere de si-guru demissiunea numai decat dupa reintorcerea de la Petropole a imperatului Franciscu Iosif, se adauge totu-dava ca Szlávy, conformu usului constiutiunale, va desemna monarcului si pers-nele, cari d'insulu cred a le pot recomenda, spre substituire seu succesiune, si ca aceste ar fi: contele Ios. Zichy seu cont. Iuliu Szapáry, amendoi membri ai ministerului actuale. Atatul acestu dñariu, catu si „Corr. ung.“ afirma, ca intre Szlávy si Col. Tisza s'ar fi tienutu conferintie a supr'a situatiunii si ca rezultatul acestor-a este consti-tuirea unui ministeriu prin coalitiune. De alta parte se dice ca intre Sennyei si Col. Tisza domnesce deplina intelle-gere, va se dñea venindu Sennyei la po-tere Col. Tisza ar intră in ministeriul seu precum va intră si intr'unu ministeriu Zichyanu ori Szaparianu. Coalitiunea inse merge mai departe, ca-ci dñariele inregistredia opiniunea ce domesce intre partite, ca Lónyai si Ghiczy nu potu se lipseasca din noulu ministeriu pentru cuventu, ca numai asiá s'ar poté con-solida. De aici noi deducem, ca confusiunea este mare. Ce va se essa d'in acestu chaote? vomu vedé in scurtu; dar si pana atunci spunemu ceea ce credem a fi mai probabile dupa vede-rile nostre. — Coalitiune intre fractiuni si partite cu programme atatu de osebile si contrarie, este possibile, numai in mo-mente supreme spre a salvá tierra de unu rêu mai mare; astfelu de coalitiuni cum am dñce monstruose sunt inse, totu-deaua de scurta durata, cei mai abili si mai vicleni luandu poterea affla cur-rendu si mediulocel d'a se scuturá de amicii importuni luati in societate numai d'in calculu politico. Aceasta observatiune o facem preste totu, era in parte si a nume: catu pentru persone, observam — ca de ar ajunge Zichy ori Szapáry successori lui Szlávy, situatiunea nu s'ar schimbá intru nemica, totu Andrassy ar fi stapanulu era noti ministeri numai satellitii sëi. Alta ar fi situatiunea daca ori Lónyai, ori Sennyei, ori amendoi coalisati ar luá successiunea, pentru ca atunci in ori care casu, Andrassy ar disparé de pre scen'a politica era decum-va Sennyei singuru fara co-alitiune ar veni la potere, atunci venirea lui, ar semnificá si schimbarea sistemului atunci insu-si parlamentarismulu este in cestiune, ba dualismulu inca, au se va modifica, au se va desfintá, Timpulu deslegárii nu este de parte; imperatulu-rege sositu dejá la Petropole si primitu atatu la Varsavi'a, catu si in capital'a imperiului russescu ou tote semnele de distinctiune, ce se dau unu suveranu aliatu, — va rein-torná in cete-va dille si atunci vomu vedé apus'au steu'a lui Andrassy, seu

ba? resarit'au a lui Sennyei si a parti-te ce represinta d'insulu? Séu ca lupt'a intre acesti-a va produce coalitiuni monstruose pre unu timpu, in care tier-ru va fi inca condemnata a sufferi calamitatil unei situatiuni anormali, éra ministrul acestui timpu voru fi condem-nati la oper'a lui Sisif.

B.-Pest'a, 30 Ianuariu 1874.

Multe sunt necasurile dreptilor, inse alle peccatosilor sunt si mai multe.

Siesse anni au trecutu de candu tra-gemu in jugulu despoticoru moderni, cari s'au impartit'u pre pellea si avere-a nostra. In acestu intervalu de tempu amu trecutu prin atate loviri si imbranciri, amu sufferit uitate injurie si farade-legi, incat' asta-di pare ca nice daca ne-ar impunge cu sul'a in coste n'am fi in stare se ne reculegemu si se strigam u-cellu pucinu dupa ajutoriu, daca credem ca poterile nostre intru atat'a ni-ar fi slabiti si parasitu, incat' noi insi-ne nu mai potem sta facia cu adversarii nostri seculari. Desele attacuri si sistematica despoiare de totu ce aveam scumpu si santu pare ca ni-au tem-pitu chiaru si semiuriile; incuragia-re si sprigniulu reciprocu nu mai essistu decat in suvenirea temporu trecuti, si lipsindu aceste, lipsesce si re-solutiunea, energi'a si zelulu, si mai pre-susu de tote lipsesce acellu stimulu nobilu, care indemna pre fii a alergá cu sacrificiele loru de avere si vietia la altariulu mamei iubite, la altariulu na-tiunei. Cu unu cuventu, ne aflam in-tr'unu momentu de stagnatiune, si este mare intrebarea, ca daca vomu scapá si de acesta crisa ce a cuprinzu intregu organismulu corpului nationalu, vomu appucá ore pre callea ce duce la consoli-dare, seu vomu passi cu passi rapedi spre disolutiune totale.

Este tristu a ni pune intrebári de acesta natura, inse pana candu semtumu inca in noi poterea, care ne indemna a le resolve intr'unu modu favorabilu si multumitoru pentru anim'a romanesca, pana atunci nu dàmu locu cantecului de cucuveica. De reu ne temem, inse pana acum avem inca cuventu se acceptam binele. De si dorerea ce ne torturedia este asié de adance, asié de sfafetoria si de grea, incat' nice gemetu de leu ranitu n'ar poté-o usiurá; de si pare ca pentru unu momentu ni-am uitatu ca avem d'a rescumperá celle mai scumpe si mai sante drepturi, basea essintieei unui poporu, — totu-si una dulee spe-rantia ne animedia, era desperat'a situatiune, creata de ingamfarea adversarilor nostri, ni spune apriatu, ca in currendu are se soseca momentulu supremu, candu flii natiunii romane, electrisati de dorulu nestinsu d'a-si vedé patri'a sal-vata si natiunea fericita, voru pune umeru la umeru si.... nu voru slabí pana nu voru intinde hor'a unirei pre-pamentulu Romaniei.

In mediulocul acestor necasuri, la cari se mai adaugu de prezinte si lip-sele prea sentite alle traiului de tote dillele; coplesiti de grigile essintieei individuale cari in aceste nefericite mo-mente nu ni permittu a devoltá destulla activitate pentru assecurarea essintiei nationale, atatu de greu lovita de sage-tile si bombele dominilor de la potere, — una singura mangaiare totu-si ni mai remane, si acesta este, ca necasurile

pecatosilor si sceleratilor adversari inca s'au immultit'u si au crescutu ala-turea cu sumet'a si draconismulu loru.

Precandu Domnitoriu se imbraci-siedia cu poterniculu despotu de la nordu cu imperatorele toturorou russiloru, cari odiniora au frantu cerbici'a si au umiliu arroganti'a domniloru pre cari noi asta-di i numim „stapani, — pre atunci acesti stapani ai nostri cauta in ruptulu capului buruen'a pentru vindicarea ranelor ce insi-si le-au infiptu in corpulu hecticosu allu statului ce gu-vernedia. Inse aceste rane au prinsu redicte multu mai adance si sunt multu mai inechite decat ca se le mai pota vindecá urditorii loru. Pentru una assemene operatiune se ceru alti medici cu mai multa intelleptiune si consciintia, cari inse in ceat'a loru nu sunt de afflau. De buna sama tempulu i va aduce si pre-sesti-a. Nemesea nici-candu nu lassa din dreptulu seu. Un'a inse se cere de la noi: se simu totu-de-un'a sobri si consciu ce ceea ce este si trebue se fia allu nostru.

„Trompet'a Carpatilor“ avu fericit'a idea de a staru pentru a se numi unu agint romanu la Petropole si a se infinita catedra de lim-bele slave in Romani'a. Ecca cuvinte prin cari arreta necessitatea acestor doue posulate:

„Pentru ce ore Russi'a, care ni dede si asta-data probe netagadiute de razemul seu; pentru ce Russi'a, care ne a scapatu de celle-lalte junctiuni ce ni-le impunea Austr'a, ca unei provincie a ei; pentru ce Russi'a allu carei-a am-bassadoru la Constantinopole a domolu conflictulu iscatu intre noi cu Turci'a, care se potea prea bine se ni fia forte desastrosu; pentru ce vechi'a no-stra protectoria care a vorbitu cea d'an-tai de tractatele nostre, de drepturile nostre in tractatele sallu cu Port'a nu va fi voindu se faca, in privint'a su-venitati nostre, ceea-ce a facutu Franci'a, Austr'a, Itali'a, si Germani'a? Pen-tru ce cabinetulu din St-Petersburg nu ni cere si ellu unu agint politicu ca celle-lalte cabinete alle poterilor ce enumeraramu?

Assemenea procedere ar afirmá si mai multu celle petrecute la Constan-tinopole prin d-nulu Ignatief.

Noi am poté, credem, se gasim omu forte cuviosu care se nu di-placa cabinetului St. Petersburgului.

Si daca nu in politica si in diplo-matia ar poté se faca o treaba mare unu agint Romanu in Russia, dar de si-guru ca pentru literatur'a si pentru istori'a Romaniei, ar poté se faca forte multi, daca alegerea ar cadé pe vre unu barbatu si cu calitati de natur'a calitatilor d-lui Essaren.

Archivele Petersburgului, archivele Varsoviei transportate la Petersburg, archivele Moscovei, alle Chievului, etc. sunt pline de acte, de documente alle istoriei nostre.

Ce isvore n'ar descoperi prin aceste arhive o persona laboriosa, intelli-ginte, cu cunoscintie ca d-nu A. Odobescu, spre esemplu, insocitu de unu d-nu Hasdeu, spre altu esemplu?

Daca assemenea intrebare facem Russiei pentru ce nu am face si gu-vernului nostru, totu din punctulu interesului istoriei nostre cam assemenea intrebare, pentru ce o cathedra de limbe

Prețul de Prenumerare:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa timbra-pentru fiecare publicatiune sepa-rata. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu exemplar in costa 10 cr.

slave nu se afla nicairi prin scoolele nostre?

Ore, nu vom ave nevoie se formeze cete-va literati in aceste limbe cari au fostu limb'a nostra bisericcesca si politica pana la finele secolului XVI?

Nu vomu ave se traducem, astfelu cum se potem trage folosu prin co-menarie facute in aceste traductiuni in archivele nostre?

O cathedra de limbele slave assiediata pre langa facultatea de litere, ca cursu liberu, este de cea mai mare tre-buintia, este de cea mai imperiosa ne-cessitate.

Credem ca suntemu pe deplinu in-tiellessi de ministrul nostru actualu de esterne, intru celle ce am discu in pri-vint'a unui agint Romanu la Peters-burg precum si de ministrul actualu la instructiunea publica, in privintia celor ce am dissu pentru o cathedra de limbele slave.

C. B.

Revista diuaristica.

In numerulu din Dominec'a trecuta allu diariului „Pester Lloyd“ apparu unu articlu, care — findu ca se crede a fi inspirat de susu — dede de lucru intregei presse unguresci. Urmatoriele passagie voru fi de ajunsu pentru ca se cunoscem si noi atatu impregiurările, cari au datu ansa la scierea unui as-semene articlu, catu si scopulu ce voiesce se ajuunga.

Situatiunea in care ne afflamu asta-di — asié incepe numitulu diariu — este un'a dintre cele mai cindate si mai critice situatiuni ce se potu cugeta intr'unu statu, care se guvernedia in modu parlamentariu. Ace-stu ministeriu, candu a ajunsu la conducerea affacerilor statului, s'a potutu cu totu dreptulu numi „parlamentariu“ pentru ca essesse din sinulu majoritatii parlamentului. Asta-di inse acea majoritate nu mai essiste; prin urmare ministeriul inca ar trebui se se retraga, ca-ci tempulu i-a sositu. Inse cu tote aceste ellu remane, dar pentru ca nu voiesce dora se se duca, ci pentru ca nu pote se se duca.

Dupa votulu din urma allu camerei abié se mai potea crede, ca catastrofa se v mai poté amaná; inse cu tote aceste ea se amana de adi pre mane, si acesta impre-giurare este nu numai in detrimentulu cabinetului lui Szlávy, ci chiaru spre daun'a guvernului magiaru, a statului magiaru, a carui autoritate este pericolata, este pusa in jocu. Acesta cestiune este de una natura asié de delicata, incat' pre callea publica-tati nu se pote discute mai adencu.

Demnitatea si auctoritatea statului magiar este pusa in jocu! Deci acestu singuru motivu este de ajunsu, ca barbatii de statu ai Ungariei se caute a pune catu mai currendu capetu acestei situatiuni abnormale. Acum nu mai e intrebarea, ca ce nume porta presedintele consiliului de ministri, Szlávy seu Sennyei, Lónyay, Ghyczy seu Tisza? ci acum e vorb'a, ca cine pote se fia acelua-a, care in momentele de facia se fia in stare a compune unu cabinetu, basatu pre majoritatea compacta a parlamentului. Spre nefericire inse nimene nu se affia, care se aiba coragiul a pune man'a pre portu-foliurile ministeriali, cari jacu asié dicundu, arruncate pre mes'a camerei... Astfelu standu lucrulu nu este alt'a de facutu, de catu ca actualulu ministru presedinte se se incerce a mediuloci una apropiare si im-preunare a numitilor cinci barbati si a

fractiuniloru loru, inse nu dora cu scopu d'ai bagă pra toti si pentru totu-deun'a sub una palaria, că-ce acest'a este impossibilu, ci numai ca cu occasiunea demissionării sale sè pota prezenta monarcului una propunere concreta cu privire la ulterior'a conducere a affaceriloru.

Precum se vede, acestu articolu a afișat celu mai caldurosu sprigini si consientimentu la partit'a din centru, a lui Ghiezy, si la centrulu stangiu. Diariul „Elenor“ vorbindu despre acestu articolu, dice intre altele: Cabinetulu trebuie sè demisio-nedie; acest'a e unic'a calle ce pote sè duca la constituirea noului guvern; inse dupa acestu diariu nu actualulu primu ministrul are dreptul a propune pre successorele seu, ci acestu dreptu este numai si numai allu regelui.

„Magyar Politica“ nuj accepta nice unu resultatul de la acestu planu de coalitiune, si cu tote că ideea a afișat resunetu si in cercurile guvernului, totu-si se teme, că colucrarea differitoru factori va face confu-siunea si mai mare. Este reu candu unu ministeriu n'aro capu, dar' e si mai reu, candu fia-care membru allu ministeriului se considera de capu allu intregului.

„Reforma“ este cu totulu in contra ideei desfasurate de „P. Lloyd.“ Una coali-tiune pre langa reciproc'a respectare a principieloru nu se pote exceptui nici-o-data. Oppositiunea numai atunci pote veni la guvern, candu va ave majoritatea si candu regele i va primi politica si i va concede-si cerce n'oroculu.

Dupa tote aceste n'avemu d'a observă alta-ce, decat' că domnii nostri au ajunsu reu si daca va ajută Ddieu voru ajunge si mai reu.

Nesaudu, in Fauru, 1874.

Die Red! Nasaudulu, resp. acestu districtu curatul romanescu a ajunsu si acelle dille teribile, — la cari multi neci nu au visatu, — la momentulu de a se magiarisă si acestu tienutu, pote uniculu purificatul de straini. In Zarandu si Fagarasiusu s'a facutu incepertulu mai de multu, introducandu-se limb'a magiara de officiosa contr'a toturor protestelor si contr'a toturor legilor fabricate de densii. Nasaudulu se vede că fù reservatul de bucată ultima. Unu ucasu ministeriale sositu nu de multu impune cu tota rigorea unui chanu asiaticu introduce-rea limbei magiare in totu districtulu in tempulu celu mai scurtu. Ce facu Nasaudenii la acest'a? me vei intrebă d-ta. Res-pundu: nemicu. Proverbiul italiano „Dolce far niente,“ s'a familiarisatu tare pre la noi.

Nasaudenii au potutu scî positivu in tempulu ultimu, că se va intemplă asiā ceva. In dillele venitorie se va conchiamá universitatea districtuale. Lumea va crede că acest'a va face oppositiune cu multu mai inversiunatu de cătu Fagarasianii, fiindu-limpeze romana. Bine ar' fi de s'ar intem-plă asiā, inse eu nu credu; celu pucinu nu am nice unu simptomu, care sè me pota conduce la acesta creditia. Nu se tiene nice una adunare confidentiale cu intelli-genti'a, ma nici nu se vorbesce despre asta tema: că ce sè se faca in adunarea munici-pale, ce passi sè se intreprinda facia cu acestu ucasu? E tare tristu a se vedé atâtua-indiferentismu! Pote s'ar face ce-va, si in asta causa daca cine-va ar luă initiativ'a si ar convoca una conferintia privata. Inse nime nu cutedia a face acest'a. Barbatii de influintia si cu autoritate se retragu si tacu ca piticulu. Amploiatii de la municipiu si tribunalu dieu că loru nu li este ertatul a face nici unu passu. Apoi d'in ceia-lalti, unulu se teme de umbra, altulu de frundia, etc. — Despre advacatii nostri nu mai stricu vorba.

Altecum mi se pare că cu occasiunea ultimei adunari representative districtuale s'a incredintatuitu una prea stimata persona, ce se bucura pre langa independența, si de reputatiune si popularitate in intregu districtulu, că indata dupa venirea ucasului ce se acceptă ca securu, sè convoce una conferintia pentru consultare. Ucasulu a so-situ de multu, inse resp. domnu, nu sciu din ce motivu, nici că vră sè scia de as-semenei lucru.

In genere observu că ar' fi bine sè

fim mai maturi, mai seriosi, mai interes-sati de causele nostre vitali, mai energici si mai activi. In cause de aceste momen-tose sè ne arretam barbati, sè ignoram toate desbinările si antipatiele personale si sè fim un'a, unu cugetu si una anima; sè mai sacrificam d'in ambitiunile nostre, pentru causele commune ca nu cum-va mane poi-mane sè ne cîsim dupa tempulu trecutu si sè plangem erorile comisise, că-ci atunci va fi pré tardiu.

Ce se tiene de poporulu d'in districtu acestu-a e tare indignat si inversiunatu audindu că acum'a totulu are sè se lucre si faca pre unguresce; de la poporu speru mai multu decat' de la intelligentia.

Despre celle venitorie vomu vedé.

Cu asta occasiune allaturu aici si re-spunsulu bravului cetatianu Ar. Densusianu la adresele Nasaudenilor, la cari afara de subserierile publicate s'au mai adunat inca vro-o 60. Comunicu totu-una-data unu mieu estrassu d'in una epistola a cet. Densusianu adresata c. A., crediendu a ave interesu pentru publicitate.

Stim. Domnule!

Adresele de la Nasaudeni sunt cu atâtua mai scumpe pentru intrega romanimea, că-ci unii se dedassera a caută cu ore-care desa-magire la districtul Nasaudului.

Dar' cei ce cautam lucrurile mai de a menuntulu si mai afundu vedem pr' bine că situatiunea creata eră operă cător-va, pre cari mare parto i si scim'u.

Censiululu municipale allu distr. Nasaudu am vediutu că s'a occupat si de perso-n'a, de libertatea mea. Ori cătu de scumpa si dulce este libertates personala, eu inse-marturisescu, că am fostu si sum resolu-tu a sufferi ori ce pentru convingerile melle si nu voiu cere neci una-d-a a gratia de la a celiu-a contra e ar-ruia luptu. Remana ellu cu poterea bruta pana va poté-o tiené eu-mi pastrediu virgine convingerile si poterea mea morale cea mai sublimă dulcetia a vietiei. Apoi unde dreptatea pierde conclusiunile fortia-curendu ori mai tardiu vine si restitu-rationiua.

Idee se sustine prin idei prin profesarea loru vedita si prin practica. Perso-n'a ce le agita este de celle mai multe ori unu ce indiferente, seau se mena vasu-lui ce contiene focul. Vasulu odata spartu, focul ieaventu si produce adese ori incendiu.....

In fine ori căte sè vina pre capulu no-stru noi sè fim si resoluti pana la estremu si sè repetam adversariloru nostri sublim'a esclamatiune de pre rogă a lui Giordano Bruno ce ati pus-o devisa in adresa: „Voi pronunciati acesta sententia cu mai multa spaima de cum o primescu cu.“! Se repetam dicu acest'a, că-ci in fapta astfelui se affla era in facia nostra. Primiti etc....

Fagarasiu 9 Jan 1871.

Ar. Densusianu

Bine aru si sè avemu si noi unu bar-batu resolutu ca si Densusianu care sè se puna in fruntea partidei nationale Speru că dora dora.... Inainte de tote inse unire si era unire.

La incepertulu lunei cur. amu avutu pre aci unu mare ospe pre Pr. SSa episco-pulu Pavelu, care a fostu la santirea be-sericei d'in commun'a Maieru redicata de fostulu episcopu de Vesprimu contele Zichy Ni aru si plagutu candu P. SSa ar si petre-cutu mai multu tempu in Nasaudu. Speru că conformu promissiunei sale va face acest'a cu occasiunea mai deaproape.

Pre aci avemu érna forte buna, nea si frigu mare.

Publiu.

La Nasaudeni!

Nu vinu a vi multiumi pentru sublimele cuvinte ce mi-ati adressatu. Ori ce multiumire ar' fi abia o umbra in facia ideelor si semtiemtelor, ce esprimeti. Ide le mari, semtiemtele nobile, cum sunt cari mi le desveliti, au sè fia imitate, practicate: acest'a este multiumirea, acest'a recompenz'a loru unica si adeverata.

Vinu dar' a ve assecură serbatoresce, că ori-cătu mi sunt de mici peterile, si

ori-cătu de mari voru fi piedecale, voi fi totu deun'a neclatit si resolutu accolto, unde me voru chiamă interesele patriei, alle na-tiunile nostre. Eu nu tienu acest'a de unu meritu, ci d'in contra de o detoria strinsa si santa. Vai de acelui poporu, ai carui luptatori voru pretende recompensa pentru că au implinitu, ce ei erau detori a face. Unii ca acesti-a punu ambitiunea si interessulu loru mai presus de allu națiunei, si candu acest'a nu-i va poté satură, — si care am-bitious seau egoistu se a saturat vre-o-data? — ei se voru recompensă prin tra-dare. Chiar' si numai retragerea din sirul lupetui este tradare!

Adeveratii luptatori, curati la anima si neinteressati, se voru consideră recompen-sati mai multu decat' au dorit, candu voru vedé, că acei-a pentru cari lupta, i asculta i urmedia si sufferu seau se bucura impreuna; candu i voru vedé că se ferescu de cursele inimicilor, despretiliescu darurile loru si deridu vorbele dulci si amigatorie alle perfidilor, alle insielatorilor.

Poporulu romanu a indurat lungu si greu, a sufferit neauditu, fabulosu chiar, de la adversarii sei, dar' vai! a sufferit de ajunsu si de la insielatori, cari sub vest-mentulu naționalitătilor, ca diabolul sub form'a sierpelui, si-au versat veninulu omoritoriu in senulu care i-a laptatu.

Adi multiumita ceriului amu ajunsu a-i cunoscere. Dar nu-i destulu atât'a, tre-bue sè-i eliminam din sinulu nostru, d'in lucrările, d'in consiliul nostru.

Daca poporului romanu i se pote impută ce-va este, că ellu a crediutu prea usioru, că strainii voru fi totu asiā de buni la anima, totu atâtua de iubitori, totu asiā de liberali, cum a fostu si este ellu, adeveratul crede ellu vecchie marinimositati si umani-tati romane, amendoare lucruri scumpe, cari nu se potu castiga, nece chiar prin cea mai lustruosa poleire a barbariei. Dar de la an-taiul nefericito pactu pana adi a avutu ocasiune, — a avutu mii si mii de occasioni de-a se convegne cătu s'a insielatu.

De la noi depinde a ne mai lassá insie-lati si de aci incolo, ori ba.

Unu poporu ca si unu individu nu pote trai decat' numai prin sine, prin sangue seu, prin ideele sale.

A acceptă vietia, potere de la altulu, este a cersi unu lucru, ce nu ti-lu pote da nice daca ar' voi.

Daca noi amu scapatu d'in naufragiulu, in care se au eufundata atatea rojuri de po-pore, cine mai este nebunulu, care se va mai imbetă de ide'a, că ne vomu eufundă dupa amu pusu petorulu pre uscatu.

Dar spre nefericirea loru sunt destui. Fia. Noi mandri de poterea nostra vitale, otelindu-ne in conscientia nostra națiunale, neaccesibili tentatiunilor si resoluti respingatori injurielor si falselor promisiuni, sè mergem inainte pre campulu laborei si-allu luminarei si piedecale ce ni se voru mai arruncă nu voru poté face alt'a, decat' unde nu amu ajunsu ser'a sè ajungem de manet'a, tienendu adancu in mente benefaci-erile ca si nedreptătirile dupa datin'a gloriiosilor nostri strabuni.

Era voi bravi Nasaudenii, cari aproape unu seculu ati illustratu cu armele in mana neintreruptu paginile vertutii romane, pas-trati aceea-si resolutiune, aceea-si vertute interesului si drepturilor națiunii romane!

Ve salutu si me inchinu semtiemtelor vostre.

Fagarasiu, la diu'a Nascerii Mantuitorului.

Ar. Densusianu

Camer'a deputatilor Ungariei.

Siedint'a de la 7 Februarie 1874. — Siedint'a se deschide ca regula la 10 ore din dì, processulu verbalu din sied. precedente se verifica era petitiunile incurse se trecu la commiss. de petitiuni. Celle mai multe d'intre aceste petitiuni sunt indreptate contra a proiectatei arondari a municipiilor, era un'a cere disolvarea camerei.

Col. Széll presenta reportulu commiss. finanziarie relativ la propunerea lui Colomanu Tisza carea are de obiectu: ajutoriul ce este d'a se da din partea statului toturor cetatiilor lipiti si ammeniati

de furi'a fomelei. — Reportulu se va pari si pune la ordinea dillei.

Ministrul de commerciu Iosifu Zichy respunde la interpellatiunea lui Irányi, căceru de la ministru, ca sè-i arrete că in-cătu este avantajosa seu desavantajă pentru Ungari'a conventiunea vamale incata cu Austri'a.

Din responsulu ministrului estrage urmatoriele: In urm'a conclusului luatul camera cu privire la acestu obiectu, ministrul a conchiamat una ancheta, carea presentat unu proiectu in privinta mădui de procedere. D-sa a acceptat proiectul aceliei anchete si pre basea lui provocatute totu corporatiunile commerciali reuniri agronomice ca in tempulu ce mai scurtu sè-si de opiniunea in privind influintei si a effectelor numitei conven-tiuni vamali. Unele corporatiuni si-au de déjà opinionele loru cu privire la acestu obiectu, altele inse nu. Dupa ce d. ministru primi si opinionele celorlalți corporatiuni, va dispune ca ancheta se pertractă de acestu obiectu in meritul seu si-apoi resultatul acestei pertractări luva presedintei camerei d'impreuna cu unu reportu din partea ministeriului.

Camer'a ieactu despre responsulu ministrului si trece apoi la ordinea dillei.

Consemnatia 34. a petitiunilor tractate de commiss. petitiunaria este urmatorul obiectu ce este d'a se deliberă astăzi. — Aceste petitiuni intră cari 21. au obiectul arrendarea comitatelor, parte in trecu la ministeriile respective, in allu ororor ressortu cadu, parte se voru pertractă definitiv cu occasiunea desbatelii a supraproiectului de lege despre arondarea măncipielor.

In sedint'a ce s'a tienutu astăzi de 6 ore si 20 minute ser'a, si carea n'a durat mai multu decat' unu patru de ora, nu s'a pertractat alta-ce, decat' s'a permis nuntiul camerei boierilor, carea inca desbatutu si acceptat proiectul de lege de spre regularea detoriei flotante a căllii feră de est. — Aceasta lege se va prezenta Domnitorului spre sanctionare si apoi se va promulgă in sedint'a ce se va conchiamă spre acestu scopu.

Siedint'a de la 9. Februarie 1874. — Dupa formalitătile indatenate presedintelui anuntia intre altele, că generalulu Traianu Doda, alesu deputat din partea comitatului Severinu, este verificat definitiv.

Reportorul comisarii de instructiuni, Aladár Molnár prezenta reporturile acestei comisarii relativ la proiectul de lege despre instructiunea in scolele medii si despre esercitile militare ale junimii studiose. Reporturile se voru tipari si transmite la secțiuni.

Ministrul presedinte Szlávy prezenta apoi legea despre regularea detoriei flotante a căllii feră de est carea este déjà sanctonată de monarh. — Legea se publică si tramite camerei boierilor spre acelui-si scopu. — Protocolul se autentica stant sessione. Prossim'a sied. se va tine Sambata in 14 Fauru.

Nouele descoperiri ale d-lui Essarcu.

Negotiatiune diplomatică intre Statul Vene-tianu si România, in anul 1658.

D. Essarcu, mai nainte de a sosi in România, oprindu-se căteva dille in Venetia si facendu noue investigatiuni in archivele anticului Statu venetianu, deda preste noue documente forte importante pentru istoria politica si diplomatica a tierrelor romane.

Mai nainte de a se publică aceste documente in extenso si testulu originală vomu adduce in resumetul la cunoscintia publicului romanu celle mai importante dintre d'insile, doritori de a respondi cătu se poate mai multu lucrăriile ce au de scop de a redescopătă cunoscintia natională si illustră Patria romana.

Pentru asta-data vomu resumă, una

eriede documente ce posedem, tote relative la una negotiatuie diplomatica intre Roman'a si Statulu venetianu in an. 1658.

Mai antâiu ecca unu docum. care nu spune c'la 19. Augustu, 1658. s'a presintat in Ecceletissimulu Collegiu nu tramsu din partea Principelui Muntelei, a nume parintele Gabrielu, dupa ce salută pre-Doge in numele principelui romanu i presintă urmatorii a spistola.

Acesta epistola fiindu forte interesanta, atât pentru confinutulu ei, — și pentru semnatura autografa a principelui nonostru, o publicam in extenso.

Prin epistol'a sa către Dogele Venetiei, principale nostru, Ioannes Michael Raduleus Princeps et archidux Terrarum Valachiae Transalpinae, arreta că parintele tatalu seu nu a potut să adduca multiumirile sale Serenissime Republice pentru marele benefic ce l-a addussu din cau'a turburărilor la care neincentratu a fostu supusu, in intristat'a sa patria assemenea desolatiuni intemplantu se continuu. Ellu, succedendu tatalui seu, vine a adduce Republicei devotiuile sale si a-i declară fidelitate. Roga Republic'a a primi in numele seu pre parintele Gabrielu, vicariu generalu in Romani'a allu episcopului catolicu din Bulgari'a, pre care l'acredită prin aceste scisorii si care, cunoscendu tote secretele sale, va splică totu, Serenissimulu Doge potendu avé intrinsulu tota increderea. Principale romanu lu recomenda assemenea ca pre unu propagatoru ardinte allu creditiei catolice, ceea ce lui i este placutu:

Serenissime Princeps,

„Receptum a nostro colende (*) memorie, progenitore Raduleo, Principatus Valachie Transalpine olim Princepe, a Serenissima ista ac pietissima Republica sumnum beneficium nobis referendi non degeneri a Patre summe cordi est, cum ille plurimis iactatus (uti assidue in hac afflita Patria afflictio experitur) distractionibus et mentis confusione fuerit, nullo modo Serenissime, Reipublice non pares quidem, sed nec in particula potuerit referre gratias, quibus obstrictus erat.

Nos qui, sic Divina desuper disponente clementia, hisce temporibus in Paternam successimus haereditatem ac Dominium, exoptantes paterne circa Serenissimam Republicam devotioni, nostram quoque devotionem addere, fidelitatem declarare et protectionem expostulare. Nomine nostro Reverendum Patrem Gabrielem Tamassy Bulgarum antecessoribus nostris et nobis pergratum ex Consilio et facultate Reverendissimi Episcopi Sofiensis Serenissime Reipublice Venete cum alys Praefatis, uti advertimus nec non Regni Bulgarie populis, valde addicti, eius in nostra Provincia Vicarium generalem ad Serenissimam Rempublicam cum his credentiaibus dirigimus eidem nostra conceditudo secreta, ipse ore tenus fideliter omnia explicabit, cui indubitatam fidem in omnibus Serenissima Republica dare non dedigabitur, quem unice tanquam fidei catholice propagatorem, quod nobis certe gratum est, Serenitati Vestre, commendo, Cui summa in omnibus grates repondo, Devotionem augeo, et fidelitatem servo.

Datum Bucuresci in Valachia quinta Juny A. 1658.

Serenitatis Vestre.

Addictissimus Servitor et Amicus.

Dupa ce se citi acesta epistola in sinulu Ecceletissimului Collegiu, parintele Gabrielu arreta că principale romanu are intentiunea să incepa resboiu in contra Turcilor, că mai nainte chiaru de a se su' pre tronu, ellu era dominat de dorint'a de a ajută pre crestini, si acum că e pre tronu este rezolutu se o faca. Ellu roga inse pre se-

renitatea sa, ca principii erezini să nu se parasesca intre dinsii, roga pre Republica să continue resboiu cu Turcii, că-ci Inaltîmea sa principele romanu are intellegeri in Bulgari'a, Macedoni'a, Traci'a, Greci'a si Serbi'a si, candu occasiunea favorabila se va presintă, ellu va trece Dunarea in Turcia, Bulgari'a, Macedoni'a, Traci'a, Greci'a si Serbi'a, cari se afflu sub jugulu tiranului, vor fi gata să ridice in contr'a inemicului si se voru unu intre dinsele dupa juramentulu ce au facutu, saranno pronte di sulevarse contr'a inemico e se congregarono secondo il giuramento che hanno fatto e così attacca la guerra e poi quello sera che sua Divina elementia vorra.

Se scie Serenissim'a Republica, că principale nu face acest'a de vre unu interesu, dara de zelulu seu pentru religiune pentru care este gata să-si versse sangele precum si pentru a poté să libereze pe acei sermani crestini, cari genu sub asprulu jugu allu tirannului. E questo sua Eccellenza non lo fa per qualche interesse, ma sappia Serenissima Republica che lo fa per zelo di religione, per la quale e parato di sparger il sangue e per la liberta di potere liberare quelli poveri Cristiani li quali gemono sotto durissimo jugo del Tirano.

Cum se vede era atunci vorb'a de o intellegeri si o coalitiune intre toti crestini supusi jugului turcescu. Insa si Greci'a figurăza intre poporele ce trebuia să se rescole impreuna cu Serbi'a, Bulgari'a si Macedoni'a, pentru a scutură jugulu otomanu sub impulsuinea si directiunea principelui romanu.

Nu scim să vorbescă vre unu istoricu de acesta intellegeri său conspiratiune intre töte poporele crestine supuse Turcilor. Lucrul inue este forte probabil daca recugetămu că misionarii catolici se facusera agenti, propagatori ai acestei coalitiuni, si că ei se aflau pretotindeni ducand acea ardore si acellu entusiasm ce i-a caracterisatu in tote timpurile: să nu uitămu, pentru a intellege acesta ardore, că mobilulu principale, care pre d'insii i impinge să lucreze, era religiunea, ei voiau să converteze aceste popore catolicismului si Pap'a de la Rom'a i indemnă, i incuragiă, i sustină in acesta intreprindere. Parintele Gabrielu anuncia chiaru republiei venetiane că principale romanu s'a si facutu catolicu. Ellu, cum vomu vedé, de la Veneti'a pleca la Rom'a si Nuntiulu papalul pre langa guvernulu venetianu primise instructiuni de la Pap'a in favorea negotiatunii de care era insarcinatu parintele Gabrielu. Că lucrul era seriosu in punctulu de vedere politicu, se vede mai bine din maria importantia ce dă Senatulu Venetianu negociatiunii principelui romanu, Senatul ce nu s'a pră occupatu nici-o data de cestiunile religiose si carui-a politica singura i dictă actiunile sale.

„Pressa.“

Proiectu de statute.

Despre infinitarea de societati său reununi cari ar' avé de scopu ridicarea de scole agricole.

(Fine.)

Cine nu cunnoce starea professorilor de la scolele mai inalte? cine nu scie că radiemandu-se care-va d'intre ei numai in leafa, cu anevoia se pota sustine elu singuru, si avendu familia nu-i ajuta neci economiele celle mai mari, era cei ce voiesc se o duca mai binisioru sunt nevoiti a mai intreprinde si una alta meseria, si la noi acest'a e totu numai agricultura.

Notarii de orasie si sate se potu radimă numai singuru in lefa lor? raru se va gasi unul care să nu intreprindia care-va ramu de economia.

Sorțea functionarilor mari si mici e mai indulcita? ajungu ei mai departe decât de la mana la gura? faptele ni dau dovedi elatante si acestea sunt, că fia care functionariu, carui-a numai i permittu impregurările trebuie să se occupe de meseria

generală la noi Romanii, de agricultura său care-va ramu allu acestei-a.

Să daca nu li ertatu fiindu in activitate, apoi trecundu in pensiune pota fi omulu siguru că va intreprinde ce-va, daca va voi să traiesca in care-va multiumire.

Dar apoi carier'a militara, care in totul nu se pota compara in ceea ce privesc liniscea si asiediamantul cu neci un'a d'intre carierile pana aici enumerate, — asigura unu traiu bunisioru prin ea insa-si?

Totu sciu greutătile soldatului romanu, sciu către trebuie să suffere, căte nacasuri să traga pana să pota averta la care-va gradu, că-ci si aici ca si in tote, leulu partea sa si-o face, si chiaru candu meritulu apessa in cumpana, ea duce adese-ori in locu la inaintare — la pensionare.

Barbatii, cari ducu o astfelu de vietă directament contraria vietiei economice, o vietă care nu permite celui ce traece in ea in acela-si tempu a se abate de la ea, pre acei barbati, dicu, mai alessu la Romanii, — i vedem inbracisandu cu placere care-va ramu allu plugarlei, — si esemplu din fostele regimenter de granitia, ni dovedesc că acesti barbati se potu numeră intre economii de frunte, — fia că vietă loru nestatornică, callelorile loru prin differite tierre li maresce cerculu experientelor, fia că liniscea vietiei noue i animedia a si procură mai multe multiumiri.

Chiar' de la incepulum carierei pucini voru fi d'intre juristi, advocati, medicinisti s. a. cari să nu inbracisidie cultur'a pamentului, — inse de siguru odihn'a batrinilor loru si-o cauta la care-va mosfa, pre care o cultivedia si infrumsetedia cătu mai bine.

Aveam să darea trebuintia să luăm pucini nostri meseriasi, neguiajatori s. a. despre cari scim că crutia cătu numai se pota spre a-si face care-va capitalu, pre care lu folosecesc mai alessu spre cumperarea de pamentu.

Prea pucinii industriari inca sunt siliti prin chiaru intreprinderile loru, a se ingrijisi de cultur'a pamentului, de incuragierea si perfectionarea acestei culture.

Au dora mass'a poporului n'ar' fi aplicata a-si vedé inaintandu si progressandu unic'a ei meseri'a?

Bravulu poporu romanu e totu deun'a gata a-si pune munc'a sa, a da din pucinu ce are, candu e de a se face unu bine comunu, o imbunatatire generala, cătu si pentru progressul si inaintarea natiunei sale.

In facia acestoru date, candu tote clasele poporului Romanu se accupa mai multu, sau mai pucinu, cu cultur'a pamentului, pot să ni fia permisul a avé cea mai mica indoiela, că voru lipsi barbati spre a luă initiativ'a, că sar' gasi cine-va, care s'ar retrage de a lucra si sacrifică, pentru progressul acestei salutarie si universale meserie a Romanilor?

Luandu in consideratiune că cultur'a pamentului e meseri'a cea mai necessaria a intregei omimii, — pentru că numai prin ea castigămu celera mai de lipsa materie pentru existentia si sustinerea vietiei omimii, — pentru că prin ea castigămu materialele brute necesarie la ori-care meseria si industria; — luandu in consideratiune cuvintele economistului D. Roscher . . . „cellu ce nu va possede neci unu petecu de pamentu va deveni in intregu intellesulu cuventului unu servitoru pedente, ba unu sclavu allu possessorului de pamentu.“

Luandu in consideratiune că fundamentele ori carui progressu in meserie, industria, in comerciu, in sciinti, si arte, in civilisatiune s. a. si-are bas'a totu-deun'a in o cultura inaintata a pamentului. — Luandu in consideratiune că marea si crancen'a luptă, ce natiunea romana de seclu porta cu natiunile conlocutorie, — că luptă pentru existentia si fericire potemu să o incepem si se o finimu cu successu numai si numai atunci, candu ocupatiunea nostra essentiale va fi una occupatiune reala, una occupatiune care ni pota assigură unu viitoru si o multiumire, — poterea bruta assigura invingerea pentru care-va tempu, poterea economica ne omora.

Au nu aveam esemplu viu? Franci'a, nu era mai eri pre patulu de morte, inse

poterea ei economică — avut'a ei o redica inaintea lumii la unu gradu d'intre cele mai frumose.

Se privim la Anglia cu ce bate si cutopesc ea lumii, cu arme si militie? Nu, ci numai priu marea ei potere economică.

Cellea mai multe tierre alle Europei si alle celorul-lalte părți alle lumii dau tribut insemnat Angliei, nu de frie'a puscelor Chassepot, Peabody, etc. si a gurelor de foc fabricate de Krupp, ci prin poterea cea mai mare a industriei si a comerciului ei celu desvoltatu.

La noi e fatală, că-ci in orasie mari si mici, populatiunea nostra se impinge totu la margini, in suburbie; era in sate frumasi dău in deretu, ba pieru, — si candu ne punem se afflămu cau's a acestui regresu, si candu intrebămu poporul despre acest'a causa totu-deun'a ni se spune, că populatiunea saraceșe si că strainii au bani, si ce va să dică saraci si lipsa de bani? nimicu mai pucinu să mai multu, decât improductiunea, adeca noi saracimă că nu producem, — avem lipsa de bani că nu producem. — Cine nu scie că industriarii său comerçantul cu magazinele pline pota usioru să bancredetie, precandu rari sunt intre economii cari bancrotdie, si neci unul din acei-a alle caror granarie, staule (pentru difuite soiuri de animale) sunt pline; — alle caror curti sunt inzestrata cu differite feluri de nutretiu si paie, si la cari stogurile si claiile sunt numeroase, alle caror camare sunt bine provide, era campii sunt bine cultivati si cu multe fructe infrumusetati, — astfelui de omeni sunt saraci, ori n'au bani?

Vediendu cine-va unu astfelu de economii nesmintitu nu va dice neci odata, că e saracu.

D'ar' adese-ori bani ni sunt si mai placuti pentru că avendu bani potem inlesnire să ni cumperămu ce ni potesse anima, potem cu usiurintia a ne desface summ'a de placeri.

Romanul dice: bani sunt locomii, pentru că mai alessu daca sunt de suru si de argintu, ni presintă una facia cătu de atragatorie: — form'a loru rotunda ni e placuta, — pre lang'a acesta bani se potu lesne ascunde; — in unu locu micu avendu bani, potem avé o avere insemnată, mai alessu in bancnotele noastre poti pastra in unu portofoliu pretiul de la turme de vite de la granarie de bucate; pentru transportu sunt bani cei mai acomodati si inlesniciosi. Ecca calităatile cari ne facu a striga totu bani, bani si era bani, inse fiindu rapiti de dorint'a banilor amu datu uitarei că ce e banulu in sine, si asi cu micu cu mare amu tientu urechile numai unde sunt bani, si dupa mine ast'a e singura causa că noi amu fostu si suntem sedusi a preferi bani; ast'a e causă că mai toti carturari nostri batrani si teneri, ba chiar copilandrii din scole visidia la bani, — ast'a e causă că fiilor poporului s'au datu una instructiune care i legă de budgetu ca orbulu de gardu că-ci numai aici se plateseu toti si tote in bani.

Daca ni amu da sam'a că banulu nu are nimicu precios in sine, decât inlesnire de a te vedé foră ellu; daca ni-amu da sam'a că banulu e marfa, unu obiectu ca tote celea-lalte, numai mai peritoriu, atunci amu vedé, căti sunt de acei-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul muncei ca tote celea-lalte obiecte, apoi de siguru n'amu face orbesce venatoria dupa bani. — ci ne-amu pune a ni desvoltă isvorile de productiune cari le possedem, amu cugetă a a scote de aici-a, cari si-au datu pre bani unu obiectu ore-care d. es una vita cu scopu de a castiga mai mare folosu si mai in urma s'au vediutu cu nimic'a, daca ni-amu da sama că banulu e productul mun

nesigura ca banulu, a carui-a valoare după înprejurări și forte schimbătorii, și mai alesă harthiele noastre scadu mereu, ba potu să se prefacă în nimică; pana cindu pamentulu, de si nu te redica cu asiā rapediune ca banulu speculantului, inse nu te lassa neci-o-data a pieri, — voimur se 'lu prefacemur in bani, in marfa care sub înprejurări n'are valoarea celorul-lalte marfuri, asiā d. es. unu economu cu tote bene înzestrat, nu va fi necesitat neci odata a-si da avereia sa foră preciu, pana cindu unu omu cu bani avendu lipsa de celle necessarie: pane, înbracamente, focu, beutura s. a. trebuie adese ori să le plateasca in dieciu de cătu e valoarea loru in sine, — ba in casuri cindu celu cu bani s'ar affla in desierturi potă chiar' fi peritoriu de fome, săn vorbindu despre fapte, in an. 1848 d'intre cei cu bani căti au ramas la sapa de lemn; inse pamentulu neproductiv in tempurile acestea furiose, totu-si mai pre urma-ni-au adusă indulcire.

Luandu in consideratiune că pamentulu, acestu tesaaru de care Romanii in cătu-va mai dispunu — e factorul principal alu productiunei omenesci si precum dice M. W. „In agricultura se voru intrebuintă mari capitale, ca asiā cu ajutoriulu acestoru-a cătu si prin tote midilocele cari ni dău scientia si technica inaintata să se esplotiedie pamentulu cătu mai bine,“ — ni potă si permisă a crede, că intelligent'a si intregulu popor Romanu si-va pune tota activitatea intru desvoltarea si progressul acestui ramu vitalu, acestui isvoru de multumire si fericire a ominimei.

O dulce sperant'a ne face a crede, că atâtăcestu pretiuitu diuariu, cătu si celle-lalte demne diuarie romane voru publică cu placere, si in currendu resultatele reunioru si associatiunilor romane ce se voru înființă cu scopu de a redică economia romana, — de a inmulti avereia, de a redică starea intelectuala a poporului, de a localisă multumirea generala si civilisatiunea poporului romanu.

P. I. Proudhon dice: „Mandatulu si po-terea domitorilor constă intru... redicarea popolatiunei din starea cea de jocărie a vietiei; intru a redică proletarismulu la demnitatea omenimel, căci acestu-a e armat'a cea mare a votului universal, — a redică acesti copii ai lui Ddieu si ai besericei, cari astă-di ducu lipsa de scientia, cătu si de pane si lucru!“ Assemene chiamare, assemene mandatul are si intelligenția romana in generu, — si numai intru înaltarea națiunei, redicarea poporului la starea cea frumosa de cultura, de inavutire de multumire si fericire, dîcu, că numai si numai intru acestea constă si va constă mandatul si mai alesă poterea conduceatorilor poporului romanu!

Chitu.

APELLU.

Avendu in vedere, că industri'a a devenită astă-di unu factoru principale la ridicarea si promovarea stării materiale a vercarui poporu, si constatandu, că tocmai Romanii, cari au mai mare necessitate de imbuñatâfrea stocelor materiale, imbracisidia mai pucinu acestu ramu de cultura, — Romanii Brasioveni s'au asociat pentru ca să latiescă si să promove imbracisarea mese-rielor intre Romani.

Comitetulu acestei Associatiuni implinindu decisulu adunarei generale appellidă la intelligent'a romana si mai cu seama la barbatii de influența si anume la DD. protopopi preuti, invetiatori comercianti ect. ca să capacitedie pre poporul nostru despre avantagiele industriei si să indemnă pe parinti a-si da copii loru pre la meserie; si afflându astfel de copii să se addressedie la subscrișii, cari voru face apoi dispositiunile necessarie pentru assediarea loru pe la maiestrii de meserie. De la copii se cere, ca să fie trecuti de 12 anni si să documenteze că sciu ceti si scrie.

Totu-o-data se face connoscutu că Associatiunea va ingriji, ca copii de nationalitate romana assediati pre-la maiestrii de meserie, pre langa cunoscere in meseria

loru, să cercetodie si scol'a industriala prov. înființata de corpulu didacticu de la scolele centrale romane din locu pentru desvoltarea ulteriore; ére fiindu parintii lipsiti de miduloce comitetulu va proveđe pre invetiații cu recușitele necessarie de scola, pana ce elevulu va ajunge sodalul (calfa). In modulu acestu-a au parintii lipsiti siansele celor mai favorabili, că ei, fara să se mai cheltuiescă si fara să mai ingrijeșca de întreținerea copiloru loru — să-i veda pe acești-a in decursu de 3-4 anni in o astfelu de poziție, incătu nu numai să se potă sustine pro sene, ci să dea si parintilor unu ajutoriu cu multu mai considerabil decătu — daca i-arău tienă acasă.

Parintii cari voru voi a-si da copii loru pre la meserie sunt rogati a se adresa mai antău in serissu la subscrișii, arretându ramulu industrialu, la cari voru să-i aplică si acești-a i voru încrengătării despore dispositiunile facute.

Brasovu in 15/27 Ian. 1873.

B. Baiuliscu, pres. prov. Dr. Nicolau Popu, secr. prov. — Dupa "Gazeta."

Serbi'a. La propunerea a 20 deputati, fostulu ministru de resbellu Beli Marcovicu fu pusu in stare de accusa. Scupcin'a (camer'a) esmissee una comisiune numerosa cu insarcinarea, ca să essaminedie actulu de accusa si apoi să-si dee parerea in privint'a acestei affaceri seriose. Acesta comisiune in unanimitate si-dede parerea intr'acolo, că fostulu ministru de resbellu este culpabilu si astfelu căru a se enunciă verdictulu in acestu sensu. D. Beli Marcovicu tienă apoi unu discursu de aperare, care dură două siedintie. Effectulu acestui lungu discursu de aperare fu, că scupcin'a absolvă pre d. Marcovicu, adeca 56 contr'a 22 de voturi lu-splătora curatul de tota culpa si crima ce i se attribuiă.

Presedintele consiliului de ministri, respundiendu la una interpellatiune ce i se adressasse, intre altele dechiară, că in sessiunea prossima guvernulu va prezenta proiecte de legi in privint'a libertății pressei, carea se va mai largi, apoi cu privire la responsabilitatea ministrilor, carea este prea vagă, precum si cu privire la autonomia comunale si la reorganizatiunea administratiunii.

Una foia din Vienn'a annunciasse, că Port'a ottomana ar fi adressatu cabinetului din Vienn'a una nota, prin carea protestedia contr'a numirei unui agintie diplomaticu serbescu la curtea de Vienn'a. „P. Lloyd“ affla inse, că una assemene nota nu essiste si nice nu potă să essiste, de-ora-ce aceasta agentia diplomatica s'a creatu cu inviorea prealabile a guvernului ottomanu.

VARIETATI.

(† Necrologu) Ioannu Christianu, parou rom. in Sangeorgiu-Abrani, Diecesea Oradei-mari, după unu morbu greu de mai multe septembare, in dîrilele ultime ale anului trecutu a adormit in Domnulu, fiindu in etate abie de 25 anni si in allu doilea anni de preutia. Pre acestu jude preutu, pre care crud'a si neindurat'a morte lu rapă in florea vietiei, lu-gelescu iubitii sei parinti Ioannu Christianu, par. si protopopu in Poceiu, si Anna Bozinteanu, precum si fratii si sororile sale: Iosifu, mediu, Elisabet'a, Vasiliu, Ioann'a si Julian'a d'impreuna cu numerozii consangeni si cunoscuti. — Fia-i tierin'a usiora si memoria binecuvantata.

(Comitetulu Associatiunei Romanilor Brasioveni) pentru sprințirea invetiacelor meseriasi si a sodalilor romani face cunoscute, cumca sunt a se distribui 10 stipendie de căte 5 fl. v. a. din partea „despartimentului I cercuale alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu la 10 invetaci de meseria. — Peteinti au să se adresese la numitul comitetu pana la

1 Martiu 1874 cu unu attestat de la maestru, prin care să documenteze portarea loru si loculu, unde s'au nascutu.

(Restantele de dare.) Din actele presentate de guvern'u comisiuni de 21 membri se vede apriatu, că restantele de dare in Ungaria si partile ei, cu finea anului 1872 se ureara la considerabil'a summa de 117,461.675 fl.

(Ajutoriu din partea statului) Din partea ministeriului de interne s'au asemnatu 100 mii florinti pentru alinarea lipselor poporului din Bihar'a. Din acesta summa 40 de mii se voru intrebuintă pentru regularea Crisiului, 30 mii pentru regularea Bereteului, era restul de 30 mii este destinat pentru locitorii cei mai săraci ai comitatului. Congregatiunea generale a comit. ce s'a tenu in 5 Fauru a emissee una comisiune, carea va cerceta că in ce summa si in cari cercuri este dă se da ajutoriulu.

(Imeneu) D. Isidoru Chetianu jude reg. de cercu, si Domnisor'a Vior'a Sierbanu si-vorū serbă cununia Domineca in 15 Februaru an. c. la 11 ore din di in biserică gr. or. din Banatu-Comlosiu. — Ceriul se binecuvantă acesta uniune a junei parohie si să-i impartește de darurile fericirei preste intreg'a loru vietia.

(Espositiunea din Londra in 1874). A patra espositiune internațională se va deschide in Londra in Aprilie 1874, si se va inchide in Octombrie acela-si anu.

Ca de obiceiuita, ea va cuprinde:

- Lucrurile de arta propriu disu, pictura, sculptura, arhitectura si gravura, precum si produsele industriale alle artei.
- Reproducțiile său copiile exacte după operele antice, din evolu-mediu său epocă renascerii.
- Marile industrie de dantela cu mană său prin mecanica.
- Geniul civilu, arhitectur'a si tote obiectele si materialele de construcție.
- Incaldirea prin tote midilocele combustibile.

6 — Piellari'a sielaria si curellari'a.

7 — Legatur'a de cărti si cartonarea;

8 — Vinurile.

9 — Inventiunile scientifici si descoperirile recente de ori ce natură, precum si o serie de exhibiții speciale de orticultura, de fructe, de legume si de plante rare. Lucrurile de arta de origine francesă sunt imbalate si spediate sub ingrijirea comisarului francesu. Tablourile, sculpturile si altele trebue date de la 15—28 Februarie, la otelul Cluny din Paris.

Lucrurile tramise din Francia se voru espune, ca in 1871 si in 1872, in galeriele internaționale si in bastimentele redicate prin ingrijirea guvernului francesu. Locurile sunt gratuite.

Espositiunea vinurilor se va tene in pivnițile din Royal Albert Hall legate de galeriale espoziții.

Ori ce cerere de admitere trebue adresata fără întârziere comisariatului generalu, otelul Cluny, strad'a du Semmerard, la Paris.

Unu biurou specialu s'a organizat, ca si in 1871, la Londra, in bastimentele secțiunii francesă, pentru a veghiă asupra intereselor espunerilor, a le facilită relațiunile cu publicul, a ingriji vinderea operelor si productelor expuse, si acoperirea fondurilor.

(Multi amita publica). Societatea de lect. „Alessi-Sincana“ a junimei studiose de la facultatea teol. din Gherla, vine a-si exprime cea mai ferbinte multumita Dlui Innocentiu Moisiu, arhmandritu in Husi Romania, — pentru donarea a două opuri de alle Dsalle: „Predicatorulu“ si „Moral'a cristina.“ Societatea scriesse la D. autoru după „Predicatoru“ ca să binevoește a niu-tramite pro bani, inse Daa nu numai că niu-tramisse gratuitu, ci ni donă si celalaltu opu*).

* „Predicatorulu“ după cum ni impărtăsi Dl. autore constă 2 fl. 50 cr. v. a. plus spesele postali!

E unu opu, care cuprinde tote predilecții serbatorilor si Dominecelor de preste anu; aceste nu sunt lungi si ostentioase,

Nu mai pucinu plăcutu ne surprinde. Dlu Dr. Ioane Ratiu, profesor teol. in Blasius, avendu bunetate a-si duce aminte si de jun'a nostra societăti donă voluminosulu Dsalle opu „Ethi crestina“ Assemene D. Simeonu Fl. Marianu teol. III. an. in Cernauti trans in gratuitu bibliotecei nostre opulu D. „Doine si Ballade.“

Semtiul de recunoscere către O. rab. DD. Donatori va ramână viu in memoria membrilor societății nostre!

Ionu Dorosiu Silviu B. Sohorcă pres.

Bursa marfurilor si a efectelor. Pe 11 Fauru. Grau 84 pundi 8 fl. 10 centenariu; grau de Banatu 81 1/2 pundi 7. 45 pana la fl. 7. 65 cent. — Cucru diu (porumbu) de Banatu 1400 mili fl. 4. 67 1/2 cent per cassa. — Ovesu, mertie per per. 50 pundi fl. 2. 35 — Grâu cu terminu pre primavera fl. 8. 10 — br. fl. 8. 15 marfa. — Ovesu cu terminu pre primavera fl. 2. 30 Bani fl. 231 marfa; curdiu cu terminu pre Maiu-Juniu fl. 4. Bani fl. 4. 95 marfa.

Pretiul effectelor: Imprumutul Caffere 99. — Institut. fond. 86—87. Banat municip. 29. Anglo-Hung. 31—32. Franc Hung. 39—40. Credit. ung. 142. Credit fondiaru 86—87. Sorti cu premiu 81. Sorti turcesc 45.50. — Galbenul 5.32 Napoleon-dorul 8.99. Argintul 106.

Sciri electrice.

Paris, 8. Fauru. In affacerea lui Sutiu-Ghica tribunalulu din Mălălui a condamnatu pre Sutiu la inchisoare de unu anu.

Bucuresci, 8. Fauru. Dupa un discutie vehementa care a durat trei dîrile, camer'a decisă, cu 68 contra 40 voturi, ca să iee in consideratiune nouul proiect de lege comunale.

Cernauti, 10. Fauru. Siefultieri, Hormuzache, a morit.

Metiu, 10. Fauru. Monitorul de Mosela anuncia, că 15 deputati din Alba-sac'a si Lorenn'a voru intra in cameră din Berlinu.

Sabău, 12. Fauru. In siedintă de astă-di a universității națiunii sassesci se dede cetire unui rescriptu allu ministrului de interne, care reproba reprezentanța universității sassesci, relativ la arondarea municipiilor, cassediu conclusulu referitorul la acesta reprezentanța si ordona aspru universității ca pre venitorii să se feresca ca de foc, a discute a supră cestiunilor politice ale tierrei.

Convocare.

Subscrișii au onore a convocă adunarea generale estra-ordinaria a despartimentului VI. allu Associatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pre 2 Martie 18. Fauru 1874 in oppidulu Unghidora, la carea sunt invitati a participa toti membrii acestui despartimentu, precum si toti acei onorab. domni, cari se intereseză de inaintarea materiale si spirituale a poporului romanu.

D'in siedintă subcomitetul despartimentului tienuta in Dev'a, in 1 Fauru 20. Jan. 1874.

Ioannu Papiu, Alessiu Olariu, direct. subcomit. actuatori.

Parte din causă serbatorilor, parte din alte cause indispensabile nrului acestu-a allu „Fed“ appare cu una dî mai tardîu ca de regula. Red.

ALESSANDRU ROMANU Propriet., edit. si red. respondiet.

ci scurte si mediuose; stilu usioru si neintortocatu; cuvinte alese si curatul romanesc, si unu opu, ce nu ar' trebui să lipsescă de la neci un'a baserica.

Allu doile opu constă 80 cr. v. a. Ambele se potu trage de le Dl. autore d'in Husi Romania.